

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์
- ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์
- ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ

1.1 สภาพทางสังคม

สภาพทางสังคม ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การมีตำแหน่งในศูนย์ข้าวชุมชน การได้รับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ และจำนวนครั้งของการติดตามส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคม

n= 194

สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	153	78.9
หญิง	41	21.1
2. อายุ (ปี)		
อายุ 40 ปี หรือน้อยกว่า	21	10.8
อายุ 41-50 ปี	82	42.3
อายุ 51-60 ปี	72	37.1
อายุ 61-70 ปี	17	8.8
อายุ 71 ปี หรือมากกว่า	2	1.0
Min = 36 Max = 73 $\bar{X} = 49.66$ S.D. = 7.778		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	3	1.5
ประถมศึกษา	134	69.1
มัธยมศึกษา	57	29.4
4. ประสบการณ์การทำงาน		
10 ปี หรือน้อยกว่า	6	3.1
11-20 ปี	73	37.6
21- 30 ปี	72	37.1
31-40 ปี	40	20.6
41 ปี หรือมากกว่า	3	1.5
Min = 36 Max = 73 $\bar{X} = 49.66$ S.D. = 7.778		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n= 194

สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี		
ใช้ไม่เป็น	87	44.8
ใช้เป็น	107	55.2
คอมพิวเตอร์	71	36.6
สมาร์ทโฟน	70	36.1
อินเทอร์เน็ต	71	36.6
6. ตำแหน่งในศูนย์ข้าวชุมชน		
สมาชิก	175	90.2
กรรมการบริหาร	19	9.8
7. การได้รับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์		
ไม่เคย	2	1.0
เคยอย่างน้อยหนึ่งครั้ง	151	77.8
เคยอย่างน้อยสองครั้ง	39	20.1
เคยมากกว่าสองครั้งขึ้นไป	2	1.0
8. การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่		
ไม่ติดตาม	15	7.7
ติดตาม 1 ครั้ง ต่อฤดูกาลผลิต	165	85.1
ติดตาม 2 ครั้งขึ้นไป ต่อฤดูกาลผลิต	14	7.2

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคม ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ปรากฏผล ดังนี้

1.1.1 เพศ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.9) เป็นเพศชาย มีส่วนน้อย (ร้อยละ 21.1) ที่เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 42.3) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 37.1 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และร้อยละ 10.8 มีอายุระหว่าง 40 ปีหรือน้อยกว่า มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 8.8 ที่มีอายุระหว่าง 61-70 ปี และ ร้อยละ 1.0 มีอายุ 71 ปีหรือมากกว่า โดยสมาชิกมีอายุต่ำสุด คือ 36 ปี สูงสุด 73 ปี และมีอายุเฉลี่ย 49.66 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนประมาณสองในสาม (ร้อยละ 69.1) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 29.4 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 1.5 ที่ไม่ได้ศึกษา

1.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.6) มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-20 ปี รองลงมา ร้อยละ 37.1 และ ร้อยละ 20.6 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40 ปี ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 3.1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีหรือน้อยกว่า และร้อยละ 1.5 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 41 ปีหรือมากกว่า โดยสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด คือ 8 ปี สูงสุด 48 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 24.32 ปี

1.1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 36.6 สมาร์ทโฟน ร้อยละ 36.1 และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 36.6

1.1.6 ตำแหน่งในศูนย์ข้าวชุมชน พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.2) เป็นสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเพียงอย่างเดียว มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 9.8) ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหาร

1.1.7 การรับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) เคยรับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตข้าวอินทรีย์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง รองลงมา ร้อยละ 20.1 เคยรับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตข้าวอินทรีย์อย่างน้อยสองครั้ง และร้อยละ 1.0 ในจำนวนที่เท่ากันเคยรับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตข้าวอินทรีย์มากกว่าสองครั้ง และไม่เคยรับการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตข้าวอินทรีย์เลย

1.1.8 การติดตามของเจ้าหน้าที่ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 85.1) เคยได้รับการติดตามจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1 ครั้งต่อฤดูกาลผลิต รองลงมา ร้อยละ 7.7 ไม่เคยได้รับการติดตามของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลยตลอดฤดูกาลผลิต และส่วนน้อย (ร้อยละ 7.2) เคยได้รับการติดตามจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2 ครั้งขึ้นไป

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ รายได้ต่อฤดูกาลผลิต รายจ่ายต่อฤดูกาลผลิต หนี้สิน และ แหล่งเงินทุนหลัก ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

n = 194

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
3 คน หรือน้อยกว่า	50	25.8
4-6 คน	120	61.9
7 คน หรือมากกว่า	24	12.4
Min = 2 Max = 8 $\bar{X} = 4.77$ S.D. = 1.689		
2. จำนวนแรงงานในครัวเรือน		
2 คนหรือน้อยกว่า	59	30.4
3-4 คน	119	61.3
5 คน หรือมากกว่า	16	8.2
Min = 2 Max = 6 $\bar{X} = 3.06$ S.D. = 0.977		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์		
3 ไร่ หรือน้อยกว่า	2	1.0
4-5 ไร่	152	78.4
6-7 ไร่	29	14.9
8 ไร่ หรือมากกว่า	11	5.7
Min = 3 Max = 8 $\bar{X} = 5.26$ S.D. = 0.910		
4. รายได้ต่อฤดูกาลผลิต		
10,001 – 20,000 บาท	15	7.7
20,001 – 30,000 บาท	73	37.6
30,001 – 40,000 บาท	93	47.9
40,001 บาท หรือมากกว่า	13	6.7
Min = 15,000 Max = 45,000 $\bar{X} = 31,806.70$ S.D. = 6,205.464		
5. รายจ่ายต่อฤดูกาลผลิต		
3,000 บาท หรือน้อยกว่า	1	0.5
3,001-6,000 บาท	91	46.9
6,001-9,000 บาท	53	27.3
9,001-12,000 บาท	44	22.7
12,001 บาท หรือมากกว่า	5	2.6
Min = 3,000 Max = 18,000 $\bar{X} = 7,321.13$ S.D. = 2,550.549		
6. หนี้สิน		
ไม่มีหนี้สิน	0	0
มีหนี้สิน 1-50,000 บาท	50	25.8
มีหนี้สิน 50,001 – 100,000 บาท	91	46.9
มีหนี้สิน 100,001 – 150,000 บาท	45	23.2
มีหนี้สิน 150,001 – 200,000 บาท	8	4.1
มีหนี้สิน 250,001 บาท ขึ้นไป	0	0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
7. แหล่งเงินทุนหลัก		
ตนเอง	25	12.9
กู้ยืม ธ.ก.ส.	169	87.1

จากตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ปรากฏผล ดังนี้

1.2.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนประมาณสองในสาม (ร้อยละ 61.9) มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4-6 คน รองลงมา ร้อยละ 25.8 มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 คนหรือน้อยกว่า และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 12.4) มีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 7 คนหรือมากกว่า โดยสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด คือ 2 คน มากที่สุด 8 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด เฉลี่ย 4.77 คน

1.2.2 จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในครัวเรือน พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนสองในสาม (ร้อยละ 61.3) มีแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 30.4 มีสมาชิกแรงงานในครัวเรือน 2 คนหรือน้อยกว่าลงไป และมีสมาชิกส่วนน้อย (ร้อยละ 8.2) ที่มีแรงงานในครัวเรือน 5 คนหรือมากกว่าขึ้นไป โดยสมาชิกที่มีแรงงานในครัวเรือนน้อยที่สุด คือ 2 คน สมาชิกที่มีแรงงานในครัวเรือนมากที่สุด 6 คน และมีแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.06 คน

1.2.3 พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.4) มีพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ระหว่าง 4-5 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 14.9 มีพื้นที่ปลูกระหว่าง 6-7 ไร่ และ ร้อยละ 5.7 มีพื้นที่ปลูก 8 ไร่หรือมากกว่าขึ้นไป มีสมาชิกส่วนน้อย (ร้อยละ 1.0) ที่มีพื้นที่ปลูก 3 ไร่หรือน้อยกว่าลงมา โดยสมาชิกที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุด คือ 3 ไร่ มากที่สุด 8 ไร่ และมีพื้นที่ปลูก เฉลี่ย 5.26 ไร่

1.2.4 รายได้ต่อหนึ่งฤดูกาลผลิต พบว่า สมาชิกน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 47.9) มีรายได้จากการเพาะปลูกข้าวต่อหนึ่งฤดูกาลผลิตระหว่าง 30,001-40,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 37.6 มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 7.7 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และมีสมาชิกส่วนน้อย (ร้อยละ 6.7) มีรายได้ตั้งแต่ 40,001 บาทหรือมากกว่าขึ้นไป โดยสมาชิกมีรายได้ต่ำสุด 15,000 บาท สูงสุด 45,000 บาท เฉลี่ย 31,806.70 บาท

1.2.5 รายจ่ายต่อหนึ่งฤดูกาลผลิต พบว่า สมาชิกน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 46.9) มีรายจ่ายต่อหนึ่งฤดูกาลผลิตอยู่ระหว่าง 3,001-6,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.3 มีรายจ่ายระหว่าง 6,001-9,000 บาท ร้อยละ 22.7 มีรายจ่ายระหว่าง 9,001-12,000 บาท ร้อยละ 2.6 มีรายจ่ายระหว่าง 12,001 บาท หรือมากกว่าขึ้นไป ตามลำดับ มีสมาชิกเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 0.5) ที่มีรายจ่าย 3,000 บาท หรือน้อยกว่าลงมา โดยสมาชิกที่มีรายจ่ายต่ำที่สุด คือ 3,000 บาท สูงสุด 18,000 บาท เฉลี่ย 7,321.13 บาท ต่อหนึ่งฤดูกาลผลิต

1.2.6 หนี้สิน พบว่า สมาชิกน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 46.9) มีหนี้สินครัวเรือนอยู่ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 25.8 มีหนี้สินครัวเรือนระหว่าง 1-50,000 บาท ร้อยละ 23.2 มีหนี้สินระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท และมีส่วนน้อย ร้อยละ 4.1 มีหนี้สินครัวเรือนระหว่าง 150,001 – 200,000 บาท

1.2.7 แหล่งเงินทุนหลัก พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.1) ใช้เงินทุนหลักจากการกู้ยืม ธ.ก.ส. มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 12.9 ที่ใช้เงินลงทุนเป็นของตนเอง

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วยความรู้ 15 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก ความรู้ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว ความรู้ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ ความรู้ด้านการเตรียมดิน ความรู้ด้านวิธีปลูก ความรู้ด้านการจัดการดิน ความรู้ด้านการใส่ปุ๋ย ความรู้ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุแทนปุ๋ยเคมี ความรู้ด้านการจัดการน้ำ ความรู้ด้านระบบการปลูก ความรู้ด้านการควบคุมวัชพืช ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูพืช ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว ความรู้ด้านการเก็บรักษาผลผลิต และความรู้ด้านการบรรจุหีบห่อผลผลิต การวิเคราะห์ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ควรเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่พอสมควร และติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันถ้าเป็นเกษตรกรรายย่อยควรรวมตัวกันผลิตในพื้นที่ติดต่อกัน	ถูก	157	80.9
- แหล่งน้ำที่มีคุณภาพดี สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิตข้าวอินทรีย์	ถูก	194	100.0
- พื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมก็สามารถข้าวอินทรีย์ได้แต่ต้องโรยด้วยปูนขาวก่อน	ผิด	128	66.0
- ควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมี หรือถ้าเลี้ยงไม่ได้ต้องจัดทำแนวกันชน	ถูก	160	82.5

2.1.1 ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก พบว่าสมาชิกทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องว่า แหล่งน้ำที่มีคุณภาพดี สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิตข้าวอินทรีย์ รองลงมา ร้อยละ 82.5 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นว่าควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีหรือถ้าเลี้ยงไม่ได้ต้องจัดทำแนวกันชน ร้อยละ 80.9 มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องว่าในการผลิตข้าวอินทรีย์ควรเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่พอสมควร และติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันถ้าเป็นเกษตรกรรายย่อยควรรวมตัวกันผลิตในพื้นที่ติดต่อกัน และสมาชิกประมาณสองในสามมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องว่าพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมไม่สามารถปลูกข้าวอินทรีย์ได้ ถึงแม้จะโรยด้วยปูนขาวก็ตาม

ตารางที่ 4.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- สามารถเลือกใช้พันธุ์ที่มีการตัดแต่งพันธุกรรมเพื่อให้ต้านทานต่อโรคได้	ผิด	160	82.5
- ควรเลือกใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศ	ถูก	194	100.0
- ควรเลือกใช้พันธุ์ที่นิยมของผู้บริโภคและเป็นที่ต้องการของตลาด	ถูก	194	100.0

2.1.2 ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว พบว่าสมาชิกทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ในจำนวนที่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นควรมีการเลือกใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศ และประเด็นควรมีการเลือกใช้พันธุ์ที่นิยมของผู้บริโภคและเป็นที่ต้องการของตลาด และสมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.5 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นที่ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ไม่สามารถเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่มีการตัดแต่งพันธุกรรมเพื่อให้ต้านทานต่อโรคได้ การเลือกใช้พันธุ์ข้าวต้องได้มาจากกระบวนการผลิตแบบอินทรีย์เท่านั้น

ตารางที่ 4.5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาดได้เลย	ผิด	136	70.1
- ควรเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตโดยวิสาหกิจอินทรีย์	ถูก	168	86.6
- การป้องกันโรคและแมลงที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์	ถูก	163	84.0

อนุญาตให้สามารถแช่สารละลายจุลินทรีย์ได้เท่านั้น

2.1.3 ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.6) มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นควรเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตโดยวิสาหกิจอินทรีย์ รองลงมา ร้อยละ 84.0 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นการป้องกันโรคและแมลงที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ อนุญาตให้สามารถแช่สารละลายจุลินทรีย์ได้เท่านั้น และสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.1) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่ไม่สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาดได้จนกว่าจะได้รับการตรวจสอบแล้วว่าเมล็ดพันธุ์นั้นได้มาจากกระบวนการอินทรีย์

ตารางที่ 4.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเตรียมดิน

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ควรมีการเตรียมดินอย่างดี เพื่อลดปัญหาความรุนแรงของวัชพืช	ถูก	194	100.0
- ในขั้นตอนการเตรียมดิน สามารถใช้สารควบคุมวัชพืชได้บ้าง แต่ต้องใช้เพียงปริมาณเล็กน้อย	ผิด	120	69.1

2.1.4 ด้านการเตรียมดิน พบว่าสมาชิกทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรมีการเตรียมดินอย่างดี เพื่อลดปัญหาความรุนแรงของวัชพืช และประมาณสองในสาม มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นว่าในขั้นตอนการเตรียมดินไม่สามารถใช้สารควบคุมวัชพืชได้เลย

ตารางที่ 4.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านวิธีปลูก

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- วิธีปลูกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการผลิตข้าวอินทรีย์	ถูก	110	56.7
- การควบคุมระดับน้ำเป็นวิธีการควบคุมวัชพืชได้	ถูก	152	78.4
- การปักดำควรให้มีระยะถี่กว่าปกติ เพื่อชดเชยการ เนื่องจากไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	ถูก	152	78.4
- หากพบว่ามีอัตราการแตกกอที่น้อยจนเกินไปสามารถ ร่วมได้เล็กน้อย	ผิด	164	84.5

2.1.5 ด้านวิธีปลูก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.5) มีความรู้ความเข้าใจหากพบว่ามีอัตราการแตกกอที่น้อยจนเกินไปก็ไม่สามารถใช้ปุ๋ยเคมีร่วมได้ รองลงมา ร้อยละ 78.4 ในจำนวนที่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจการควบคุมระดับน้ำเป็นวิธีการควบคุมวัชพืชได้ และการปักดำควรให้มีระยะถี่กว่าปกติ เพื่อชดเชยการแตกกอเนื่องจากไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ส่วนสมาชิกมากกว่าครึ่งมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นวิธีปลูกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการผลิตข้าวอินทรีย์ คือ วิธีการปักดำ

ตารางที่ 4.8 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการจัดการดิน

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่ควรเผาฟางข้าว เศษวัสดุในแปลงนา	ถูก	189	97.4
- การใส่ปุ๋ยคอกเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน	ถูก	159	82.0
- ก่อนฤดูเพาะปลูกควรปล่อยดินให้ว่างไม่ควรปลูกพืช หมุนเวียนใดๆเพราะจะทำให้ดินเสื่อมคุณภาพเร็ว	ผิด	151	77.8

2.1.6 ด้านการจัดการดิน พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.4) มีความรู้ความเข้าใจประเด็นไม่ควรเผาฟางข้าว เศษวัสดุในแปลงนา รองลงมา ร้อยละ 82.0 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นการใส่ปุ๋ยคอกเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน และสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นก่อนฤดูเพาะปลูกไม่ควรปล่อยดินให้ว่างควรปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ไม่เป็นการทำให้ดินเสื่อมคุณภาพเร็วแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.9 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการใส่ปุ๋ย

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก	ถูก	162	83.5
- สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้เป็นระยะแต่ในปริมาณน้อย	ผิด	154	79.4
- สามารถใช้ฮอร์โมนสำหรับเร่งการเจริญเติบโตได้แต่ต้องใช้ในปริมาณน้อย	ผิด	149	76.8

2.1.7 ด้านการใส่ปุ๋ย พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.5) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก รองลงมา ร้อยละ 79.4 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นไม่สามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้แม้จะใช้ในปริมาณน้อย และร้อยละ 76.8 มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นไม่สามารถใช้ฮอร์โมนสำหรับเร่งการเจริญเติบโตได้

ตารางที่ 4.10 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุบางอย่างทดแทนปุ๋ยเคมี

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ใช้แทนแฉะ สำหรับใส่เขียวแกมน้ำเงิน กากเมล็ดสะเดา สัตว์แห้ง กระดุกป่น แทนการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน	ถูก	162	83.5
- ใช้หินฟอสเฟต กระดุกป่น มูลไก่ มูลค่างควา	ถูก	159	82.0
พืช จี๋เถาไม้ สำหรับทะเล แทนการใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส			
- ใช้จี๋เถา และหินปูนบางชนิด แทนการใส่ปุ๋ยโพแทสเซียม	ถูก	162	83.5
- ใช้ปูนขาว โดโลไมท์ เปลือกหอยป่น กระดุกป่น	ถูก	166	85.6

การใส่ปุ๋ยแคลเซียม

2.1.8 ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทนปุ๋ยเคมี พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.6) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นสามารถใช้ปุ๋ยขาว โคโลไมท์ เปลือกหอยป่น กระดุก ป่น ทดแทนการใส่ปุ๋ยแคลเซียม รองลงมา ร้อยละ 83.5 ในจำนวนที่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจใน ประเด็นใช้แทนแฉะ สำหรับสีเขียวแกมน้ำเงิน กากเมล็ดสะเดา เลือดสัตว์แห้ง กระดุกป่น แทน การใส่ปุ๋ยในโตรเจน และประเด็นใช้จี๋เถ้า และหินปูน บางชนิด แทนการใส่ปุ๋ย โพแทสเซียม และ ร้อยละ 82.0 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นใช้หินฟอสเฟต กระดุกป่น มูลไก่ มูลค่างควา กากเมล็ดพืช จี๋เถ้าไม้ สำหรับทะเล แทนการใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส

ตารางที่ 4.11 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการจัดการน้ำ

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- แหล่งน้ำที่ใช้ต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี	ถูก	159	82.0
- การรักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโต เป็นวิธีการควบคุมวัชพืชและการระบาดของศัตรูพืชเพื่อทดแทนการใช้สารเคมี	ถูก	165	80.9

2.1.9 ด้านการจัดการน้ำ พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.0) มีความรู้ความ เข้าใจในประเด็นแหล่งน้ำที่ใช้ต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี รองลงมา ร้อยละ 80.9 มีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นการรักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโต เป็นวิธีการควบคุม วัชพืชและการระบาดของศัตรูพืชเพื่อทดแทนการใช้สารเคมี

ตารางที่ 4.12 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านระบบการปลูก

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ควรเพาะปลูกเพียงปีละ 1 ครั้ง ในฤดูฝน	ถูก	157	80.9
- ควรปลูกพืชหมุนเวียน ในช่วงก่อนและหลังฤดูกาล เพาะปลูกเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	ถูก	186	95.9

2.1.10 ด้านระบบการปลูก พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.9) มีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นควรปลูกพืชหมุนเวียน ในช่วงก่อนและหลังฤดูกาล เพาะปลูกเพื่อเพิ่ม

อินทรีย์วัตถุในดิน รองลงมาร้อยละ 80.9 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรเพาะปลูกเพียงปีละ 1 ครั้ง ในฤดูฝนเท่านั้น

ตารางที่ 4.13 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการควบคุมวัชพืช

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- วิธีในการควบคุมวัชพืช ได้แก่ การเตรียมดินที่ดี การรักษาระดับน้ำ การถอนด้วยมือ	ถูก	186	95.9
- การควบคุมวัชพืชสามารถใช้สารกำจัดวัชพืชได้ แต่ต้องใช้ในปริมาณน้อย	ผิด	186	95.9
- การใช้พันธุ์ข้าวที่สามารถแข่งขันกับวัชพืชได้ดีเป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมวัชพืช	ถูก	186	95.9
- เลือกใช้พันธุ์ข้าวตัดต่อพันธุกรรมที่สามารถแข่งขันกับวัชพืชได้	ผิด	182	93.8

2.1.11 ด้านการควบคุมวัชพืช พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.9) ในจำนวนที่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นวิธีในการควบคุมวัชพืช ได้แก่ การเตรียมดินที่ดี การรักษาระดับน้ำ การถอนด้วยมือ และประเด็นการใช้พันธุ์ข้าวที่สามารถแข่งขันกับวัชพืชได้ดี เป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมวัชพืช และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นการควบคุมวัชพืชไม่สามารถใช้สารกำจัดวัชพืชได้

ตารางที่ 4.14 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- เลือกใช้พันธุ์ต้านทานที่ตัดแต่งพันธุกรรมแล้ว	ผิด	190	97.9
- ควรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ	ถูก	180	92.8
- รักษากระดับน้ำเพื่อไม่ให้เหมาะสมกับการระบาดของแมลงศัตรูข้าว	ถูก	186	95.9
- ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ตะไคร้หอม แคลufr	ถูก	163	84.0

2.1.12 ด้านการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.9) มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นไม่สามารถเลือกใช้พันธุ์ด้านทานที่ผ่านการตัดแต่งพันธุกรรม รองลงมา ร้อยละ 95.9 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรมีการรักษาระดับน้ำเพื่อไม่ให้เหมาะสมกับการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว ร้อยละ 92.8 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ และร้อยละ 84.0 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ตะไคร้หอม ใบแคฝรั่ง

ตารางที่ 4.15 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการนวด

n = 194			
ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- วิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเก็บเกี่ยว คือ การใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยว	ถูก	160	82.5
- วิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเก็บเกี่ยว คือ การใช้เครื่องเกี่ยวนวดในการเก็บเกี่ยว	ผิด	172	88.7
- ตากหรืออบเพื่อลดความชื้น ให้ต่ำกว่า 14 เปอร์เซ็นต์	ถูก	165	85.1
- ใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยว ตากสุมซัง ไม่เกิน 3 วัน แล้วจึงนวดด้วยเครื่องขนาดเล็กหรือแรงงานคน	ถูก	171	88.1

2.1.13 ด้านการเก็บเกี่ยว พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 88.7) มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดนั้นไม่เหมาะสมเท่าที่ควรเนื่องจากอาจมีการปนเปื้อนผลผลิตจากแหล่งอื่นได้ รองลงมา ร้อยละ 88.1 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยว ตากสุมซัง ไม่เกิน 3 วัน แล้วจึงนวดด้วยเครื่องขนาดเล็กหรือแรงงานคน ร้อยละ 85.1 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรตากหรืออบเพื่อลดความชื้น ให้ต่ำกว่า 14 เปอร์เซ็นต์ และร้อยละ 82.5 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเก็บเกี่ยว คือ การใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยว

ตารางที่ 4.16 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเก็บรักษาผลผลิต

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- ควรเก็บรักษาผลผลิตไว้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	ถูก	160	82.5
- วิธีการเก็บรักษาผลผลิตที่เหมาะสมที่สุดควรเก็บในรูปของข้าวเปลือก	ถูก	160	82.5
- วิธีการเก็บรักษาผลผลิตที่เหมาะสมที่สุดควรเก็บในรูปของข้าวสาร	ผิด	170	87.6

2.1.14 ด้านการเก็บรักษาผลผลิต พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.6) มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นการเก็บรักษาผลผลิตในรูปข้าวสารนั้นไม่เหมาะสม รองลงมา ร้อยละ 82.5 ในจำนวนที่เท่ากันมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นควรเก็บรักษาผลผลิตไว้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และประเด็นวิธีการเก็บรักษาผลผลิตที่เหมาะสมที่สุดควรเก็บในรูปของข้าวเปลือก

ตารางที่ 4.17 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการบรรจุ หีบห่อ

n = 194

ประเด็นความรู้ความเข้าใจ	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
- เพื่อการจำหน่ายควรบรรจุในถุงพลาสติกขนาด 1-5 กิโลกรัม	ถูก	169	87.1
- นิยมใช้วิธีอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือก๊าซเฉื่อยในการบรรจุ	ถูก	170	87.6
- นิยมใช้วิธีสุญญากาศในการบรรจุ	ถูก	164	84.5

2.1.15 ด้านการบรรจุหีบห่อ พบว่าสมาชิกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.6) มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นนิยมใช้วิธีอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือก๊าซเฉื่อยในการบรรจุ รองลงมา ร้อยละ 87.1 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นเพื่อการจำหน่ายควรบรรจุในถุงพลาสติกขนาด 1-5 กิโลกรัม และ ร้อยละ 84.5 มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นนิยมใช้วิธีสุญญากาศในการบรรจุ

2.2 ระดับความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วยความรู้ 15 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก ความรู้ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว ความรู้ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ ความรู้ด้านการเตรียมดิน ความรู้ด้านวิธีปลูก ความรู้ด้านการจัดการดิน ความรู้ด้านการใส่ปุ๋ย ความรู้ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุแทนปุ๋ยเคมี ความรู้ด้านการจัดการน้ำ ความรู้ด้านระบบการปลูก ความรู้ด้านการควบคุมวัชพืช ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูพืช ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว ความรู้ด้านการเก็บรักษาผลผลิต และความรู้ด้านการบรรจุหีบห่อผลผลิต การวิเคราะห์ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม

n = 194			
คะแนน	ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
10 หรือน้อยกว่า	น้อยที่สุด	-	-
11-20	น้อย	-	-
21-30	ปานกลาง	-	-
31-40	มาก	146	75.3
41 หรือมากกว่า	มากที่สุด	48	24.7
Min = 33 : Max = 47 : $\bar{X}$ = 40.96 : S.D. = 2.934			

จากตารางที่ 4.18 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.3) มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์อยู่ในระดับมาก และส่วนน้อย (ร้อยละ 24.7) มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนความรู้ความเข้าใจโดยรวม ต่ำสุด 33 คะแนน สูงสุด 47 คะแนน เฉลี่ย 40.96 คะแนน

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

3.1 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนใน
จังหวัดนครพนม มีรายละเอียดดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.19 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	n = 194	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-เลือกพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่	0 (0.0)	194 (100.0)
-รวมกันผลิตในพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันหลายแปลง	0 (0.0)	194 (100.0)
-เลือกพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง-สูง	194 (100.0)	0 (0)
-เลือกพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำคุณภาพดี และเพียงพอ	183 (94.3)	11 (5.7)
-เลือกพื้นที่ห่างไกลจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร	171 (88.1)	23 (11.9)
-เลือกพื้นที่ห่างไกลจากถนนซึ่งมีรถยนต์วิ่งหนาแน่น	183 (94.3)	11 (5.7)

3.1.1 ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ในจำนวนที่เท่ากันมีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง-สูง รองลงมา ร้อยละ 94.3 ในจำนวนที่เท่ากันมีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำคุณภาพดีและเพียงพอและประเด็นการเลือกพื้นที่ห่างไกลจากถนนซึ่งมีรถยนต์วิ่งหนาแน่น พลุกพล่าน และร้อยละ 88.1 มีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกพื้นที่ห่างไกลจากการ

ใช้สารเคมีทางการเกษตร ซึ่งไม่มี สมาชิกศูนย์ข้าวปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ และประเด็นรวมกันผลิตในพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันหลายแปลง

ตารางที่ 4.20 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกพันธุ์ข้าว

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการ ตลาด และมีราคาสูง	194 (100.0)	0 (0.0)
-เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่มีการเจริญเติบโตเหมาะสมกับสภาพ แวดล้อมของพื้นที่และให้ผลผลิตดี	183 (94.3)	11 (5.7)
-เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูสำคัญ ที่ระบาดในพื้นที่	171 (88.1)	23 (11.9)

3.1.2 ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาด และมีราคาสูง รองลงมา ร้อยละ 94.3 มีการปฏิบัติตามในประเด็นการ เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่มีการเจริญเติบโตเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่และให้ผลผลิตดี และ ร้อยละ 88.7 มีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูสำคัญที่ระบาดในพื้นที่

ตารางที่ 4.21 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตโดยวิธีเกษตรอินทรีย์	189 (97.4)	5 (2.6)
-ใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ แต่สามารถใช้สารสกัดจากพืชในการเก็บรักษาได้	182 (93.8)	12 (6.2)
-เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ สะอาด ปราศจากโรคแมลง และเมล็ดวัชพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์	173 (89.2)	21 (10.8)

3.1.3 ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.4) มีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตโดยวิธีเกษตรอินทรีย์ รองลงมา ร้อยละ 93.8 มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ แต่สามารถใช้สารสกัดจากพืชในการเก็บรักษาได้ และร้อยละ 89.2 มีการปฏิบัติตามในประเด็นเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ สะอาด ปราศจากโรคแมลง และเมล็ดวัชพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์

ตารางที่ 4.22 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเตรียมดิน

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-มีการเตรียมดินอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ มีการไถดะ ไถพรวน	189 (97.4)	5 (2.6)
-ไม่ใช้สารควบคุมวัชพืชร่วมกับการเตรียมดิน	182 (93.8)	12 (6.2)

3.1.4 ด้านการเตรียมดิน พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.4) มีการปฏิบัติตามในประเด็นมีการเตรียมดินอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ มีการไถดะไถพรวน รองลงมา ร้อยละ 93.8 มีการปฏิบัติตามในประเด็นไม่ใช้สารควบคุมวัชพืชร่วมกับการเตรียมดิน

ตารางที่ 4.23 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านวิธีปลูก

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)
-เลือกปลูกโดยวิธีปักดำเพื่อช่วยลดปัญหาเรื่องวัชพืช	174 (89.7)	20 (10.3)
-มีการรักษาและควบคุมระดับน้ำในแปลงเพื่อควบคุมวัชพืช	36 (18.6)	158 (81.4)
-ปักดำถี่ ระยะ 20x20 ซม.กล้า 5 ต้นต่อจับ เพื่อชะเชยการแตกกอที่น้อยกว่าปกติ	36 (18.6)	158 (81.4)

3.1.5 ด้านวิธีปลูก พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.7) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเลือกปลูกโดยวิธีปักดำเพื่อช่วยลดปัญหาวัชพืช และมีส่วนน้อย ร้อยละ 18.6 มีการปฏิบัติตามในประเด็นมีการรักษาควบคุมระดับน้ำในแปลงเพื่อช่วยควบคุมวัชพืช และประเด็นการปักดำถี่เพื่อชะเชยการแตกกอที่น้อยกว่าปกติ

ตารางที่ 4.24 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์การจัดการดิน

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
-ไม่เผาตอซัง ฟางข้าว และเศษวัสดุในแปลงนา	194 (100.0)	0 (0.0)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-มีการนำเศษซากพืช และอินทรีย์วัตถุอื่นๆ ใส่ในแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ	105 (54.1)	89 (45.9)
-มีการปลูกพืชตระกูลถั่วสลับระหว่างฤดูผลิต	0 (0.0)	194 (100.0)
-มีการวิเคราะห์คุณภาพดินเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบความต้องการการปรับปรุงบำรุงของดิน	0 (0.0)	194 (100.0)

3.1.6 ด้านการจัดการดิน พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีการปฏิบัติตามในประเด็นไม่เผาตอซัง ฟางข้าว และเศษวัสดุในแปลงนา รองลงมา ร้อยละ 54.1 มีการปฏิบัติตามในประเด็นมีการนำเศษซากพืชและอินทรีย์วัตถุใส่ในแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ และไม่พบที่มีการปฏิบัติตามในประเด็นการปลูกพืชตระกูลถั่วสลับระหว่างฤดูกาลผลิต และประเด็นมีการวิเคราะห์คุณภาพดินเป็นประจำทุกปี

ตารางที่ 4.25 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการใส่ปุ๋ย

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-ใช้เฉพาะปุ๋ยที่ผลิตได้จากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก	194 (100.0)	0 (0.0)
-ปลูกปุ๋ยพืชสด เช่น พืชตระกูลถั่ว สโนแอฟริกา	0 (0.0)	194 (100.0)
-ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี หรือสารสังเคราะห์อย่างเด็ดขาด	194 (100.0)	0 (0.0)

3.1.7 ด้านการใส่ปุ๋ย พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้เฉพาะปุ๋ยที่ผลิตได้ตามธรรมชาติ และประเด็นไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารสังเคราะห์โดยเด็ดขาด โดยไม่พบว่ามี การปฏิบัติตามในประเด็นการปลูกพืชกระถางถั่ว สโนแอฟริกัน

ตารางที่ 4.26 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุบางอย่างทดแทนปุ๋ยเคมี

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-ใช้เหินแดง สำหรับยีสี่เขียวเกมน้ำเงิน กากเมล็ดสะเดา เลือดสัตว์แห้ง กระดุกป่น ทดแทนการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน	0 (0.0)	194 (100.0)
-ใช้หินฟอสเฟต กระดุกป่น มูลไก่ มูลค่างดาว กากเมล็ดพืชจี้เถาไม้ สำหรับยีสี่เขียวเกมน้ำเงิน ทดแทนการใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส	0 (0.0)	194 (100.0)
-ใช้ขี้เถ้า และหินปูนบางชนิด แทนการใส่ปุ๋ยโพแทสเซียม	0 (0.0)	194 (100.0)
-ใช้ปูนขาว โคโลไมท์ เปลือกหอยป่น กระดุกป่น ทดแทนการแคลเซียม	194 (100.0)	0 (0.0)

3.1.8 ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทนปุ๋ยเคมี พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้ปูนขาว โคโลไมท์ เปลือกหอยป่น ทดแทนแคลเซียม และไม่พบว่ามี การปฏิบัติตามในประเด็น การใช้เหินแดง สำหรับยีสี่เขียวเกมน้ำเงิน กากเมล็ดสะเดา กระดุกป่น ทดแทนการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน ประเด็น การใช้หินฟอสเฟต มูลไก่ ขี้เถา แทนการใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส และประเด็นการใช้ขี้เถ้า หินปูน แทนการใส่ปุ๋ยโพแทสเซียม

ตารางที่ 4.27 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการจัดการน้ำ

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-ใช้แหล่งน้ำที่สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี	194 (100.0)	0 (0.0)
-รักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโต เพื่อควบคุมวัชพืชและการระบาดของศัตรูพืช แทนการใช้สารเคมี	145 (74.7)	49 (25.3)

3.1.9 ด้านการจัดการน้ำ พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีการปฏิบัติตามในประเด็นการใช้แหล่งน้ำที่สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมี รองลงมา ร้อยละ 74.7 มีการปฏิบัติตามในประเด็นการรักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตเพื่อควบคุมวัชพืชและการระบาดของศัตรูพืช

ตารางที่ 4.28 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านระบบการปลูก

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-เพาะปลูกเพียงปีละ 1 ครั้ง ในฤดูฝนเท่านั้น	194 (100.0)	0 (0.0)
-ปลูกพืชหมุนเวียน ในช่วงก่อนและหลังฤดูกาลเพาะปลูกเพื่อ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	131 (67.5)	63 (32.5)

3.1.10 ด้านระบบการปลูก พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเพาะปลูกเพียงปีละ 1 ครั้ง เฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น รองลงมา ร้อยละ 67.5 มีการปฏิบัติตามประเด็นการปลูกพืชหมุนเวียนในช่วงก่อนและหลังฤดูกาลเพาะปลูกเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

ตารางที่ 4.29 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการควบคุมวัชพืช

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-มีการเตรียมดินที่ดีเพื่อควบคุมวัชพืช	194 (100.0)	0 (0.0)
-ใช้วิธีการรักษาระดับน้ำเพื่อควบคุมวัชพืช	145 (74.7)	49 (25.3)
-ใช้วิธีการในการควบคุมวัชพืช เช่น การถอนด้วยมือ การใช้ เครื่องจักรกล	194 (100.0)	0 (0.0)
-เลือกใช้พันธุ์ข้าวที่สามารถแข่งขันกับวัชพืชได้ดี ทดแทนการ ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช	0 (0.0)	194 (100.0)

3.11.11 ด้านการควบคุมวัชพืช พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการปฏิบัติตามในประเด็นมีการเตรียมดินที่ดีเพื่อควบคุมวัชพืช และประเด็นใช้วิธีการในการควบคุมวัชพืชแทนการใช้สารเคมี รongลงมา ร้อยละ 74.7 มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้วิธีการรักษาระดับน้ำเพื่อควบคุมวัชพืชแทนการใช้สารเคมี ซึ่งไม่พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนมีการปฏิบัติตามในประเด็นการเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่สามารถแข่งขันกับวัชพืชได้ดี ทดแทนการใช้สารเคมี

ตารางที่ 4.30 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูข้าว	194 (100.0)	0 (0.0)

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
-มีการวางแผนกำหนดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสม	123 (63.4)	71 (36.6)
-ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว	132 (68.0)	62 (32.0)
-ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม ในการป้องกันโรคและแมลงศัตรูข้าว	72 (37.1)	122 (62.9)
-ใช้วิธีการในการกำจัดแมลงศัตรูข้าว เช่น ใช้ไฟล่อ ใช้กับดัก ใช้กาเวนียว	70 (36.1)	123 (63.4)
-สำรวจแปลงสม่ำเสมอ	194 (100.0)	0 (0.0)

3.1.12 ด้านการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูข้าว และประเด็นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ร้อยละ 68.0 มีการปฏิบัติตามในประเด็นปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว มีสมาชิกศูนย์ข้างชุมชนประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.1) และ ร้อยละ 36.1 ที่มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้สารสกัดจากพืชในการป้องกันโรคและแมลง และประเด็นการใช้วิธีการในการกำจัดแมลงศัตรูข้าว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเก็บเกี่ยว การลดความชื้นและการนวด

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
-เก็บเกี่ยวเมื่อระยะพลับพลึง	138 (71.1)	56 (28.9)
-เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วมีการลดความชื้นไว้ที่ไม่เกิน 14 เปอร์เซ็นต์	158 (81.4)	36 (18.6)
-นวดด้วยแรงงานคน หรือเครื่องนวดขนาดเล็กเพื่อลดการปนเปื้อนของข้าวจากแหล่งผลิตอื่น	115 (59.3)	79 (40.7)

3.1.13 ด้านการเก็บเกี่ยว พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.4) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเมื่อมีการเก็บเกี่ยวแล้วมีการลดความชื้นไว้ที่ไม่เกิน 14 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ร้อยละ 71.1 มีการปฏิบัติตามในประเด็นเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง และมีสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.3) มีการปฏิบัติตามในประเด็นใช้การนวดด้วยแรงงานคน หรือเครื่องนวดขนาดเล็กเพื่อลดการปนเปื้อนของข้าวจากแหล่งอื่น

ตารางที่ 4.32 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเก็บรักษาผลผลิต

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)
-ลดความชื้นให้ต่ำกว่า 14 เปอร์เซ็นต์ ก่อนนำไปเก็บรักษา	158 (81.4)	36 (18.6)
-เก็บผลผลิตในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด และเก็บในภาชนะมิดชิด	194 (100.0)	0 (0.0)

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-เก็บผลผลิตส่วนใหญ่ในรูปข้าวเปลือก และแปรรูปเป็นข้าวสารเท่าที่ต้องการในแต่ละครั้ง	194 (100.0)	0 (0.0)

3.1.14 ด้านการเก็บรักษาผลผลิต พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเก็บผลผลิตในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และประเด็นการเก็บผลผลิตส่วนใหญ่ในรูปข้าวเปลือก และแปรรูปเป็นข้าวสารเท่าที่ต้องการในแต่ละครั้ง รองลงมา ร้อยละ 81.4 มีการปฏิบัติตามในประเด็นมีการลดความชื้นให้ต่ำกว่า 14 เปอร์เซ็นต์ ก่อนนำไปเก็บรักษา

ตารางที่ 4.33 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการบรรจุ หีบห่อ

n = 194

เทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
-บรรจุในถุงพลาสติก ขนาด 1-5 กิโลกรัม อัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือในสภาพสุญญากาศ	162 (83.5)	32 (16.5)
-เก็บรักษาในที่ปลอดภัยจากสัตว์พาหะนำโรค ความร้อน และสารเคมี	194 (100.0)	0 (0.0)

3.1.15 ด้านการบรรจุหีบห่อ พบว่าสมาชิกศูนย์ข้าวทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) มีการปฏิบัติตามในประเด็นเก็บรักษาในที่ปลอดภัยจากสัตว์พาหะนำโรค ความร้อน และสารเคมี และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.5) มีการปฏิบัติตามในประเด็นการบรรจุในถุงพลาสติก ขนาด 1-5 กิโลกรัม อัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือในสภาพสุญญากาศ

3.2 ระดับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

ระดับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนใน
จังหวัดนครพนม การวิเคราะห์ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.34 ระดับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนใน
จังหวัดนครพนม

n = 194

การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์	จำนวน	ร้อยละ
10 ประเด็นหรือน้อยกว่า	น้อยที่สุด	-	-
11-20 ประเด็น	น้อย	-	-
21-30 ประเด็น	ปานกลาง	41	21.1
31-40 ประเด็น	มาก	151	77.8
41 ประเด็นหรือมากกว่า	มากที่สุด	2	1.0
Min = 25; Max = 42; $\bar{X}$ = 32.40 : S.D. = 2.450			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) มีการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 21.1 มีการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ในระดับปานกลาง และมีสมาชิกส่วนน้อย (ร้อยละ 1.0) มีการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ในระดับมากที่สุด โดยสมาชิกที่มีการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์น้อยที่สุด คือ 25 ประเด็น สูงที่สุด 42 ประเด็น และมีการปฏิบัติตาม เฉลี่ย 32.40 ประเด็น

ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการตลาดข้าวอินทรีย์

4.1 ความต้องการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการตลาดข้าวอินทรีย์

สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม มีความต้องการการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.35 และตาราง 4.36 ดังนี้

ตารางที่ 4.35 ระดับความต้องการการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์

n = 194

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก	-	59	135	-	-	2.70	0.461	ปานกลาง
2. ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว	-	30	122	42	-	3.06	0.608	มาก
3. ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์	-	58	117	19	-	2.80	0.599	ปานกลาง
4. ด้านการเตรียมดิน	-	60	132	2	-	2.70	0.481	ปานกลาง
5. ด้านวิธีปลูก	-	59	135	-	-	2.70	0.461	ปานกลาง
6. ด้านการจัดการดิน	-	57	118	19	-	2.80	0.596	ปานกลาง
7. ด้านการใส่ปุ๋ย	-	57	118	19	-	2.80	0.596	ปานกลาง
8. ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุ	-	59	117	18	-	2.79	0.595	ปานกลาง
ทดแทนปุ๋ยเคมี								
9. ด้านการจัดการน้ำ	-	59	116	19	-	2.79	0.601	ปานกลาง
10. ด้านระบบการปลูก	-	56	120	18	-	2.80	0.587	ปานกลาง
11. ด้านการควบคุมวัชพืช	-	57	117	20	-	2.81	0.602	ปานกลาง
12. ด้านการป้องกันกำจัดโรค	-	57	118	19	-	2.80	0.596	ปานกลาง
แมลงและศัตรูพืช								
13. ด้านการเก็บเกี่ยว การลด	-	57	118	19	-	2.80	0.596	ปานกลาง
ความชื้น และการนวด								
14. ด้านการเก็บรักษาผลผลิต	-	59	117	18	-	2.79	0.595	ปานกลาง
15. ด้านการบรรจุ หีบห่อ	-	60	116	18	-	2.78	0.598	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.35 พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกพื้นที่ปลูกอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.70) มีความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าวในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.06) มีความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ในระดับปานกลางในด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการเตรียมดิน (ค่าเฉลี่ย 2.70) ด้านวิธีปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.70) ด้านการจัดการดิน (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการใส่ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทนปุ๋ยเคมี (ค่าเฉลี่ย 2.79) ด้านการจัดการน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.79) ด้านระบบการปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการควบคุมวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.81) ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการนวด (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านการเก็บรักษาผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.79) และ ด้านการบรรจุ หีบห่อ (ค่าเฉลี่ย 2.78)

ตารางที่ 4.36 ระดับความต้องการการส่งเสริมการตลาดข้าวอินทรีย์ (4P)

n=194

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	1	2	3	4	5			
-ด้านการปรับปรุงสถานที่ ค้าขาย (Place)	-	61	114	19	-	2.78	0.606	ปานกลาง
-ด้านการกำหนดราคา (Price)	-	56	118	20	-	2.81	0.599	ปานกลาง
-ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product)	-	58	118	18	-	2.79	0.592	ปานกลาง
-ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion)	-	61	114	19	-	2.78	0.606	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.36 พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการตลาดข้าวอินทรีย์ในด้านต่างๆในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการปรับปรุงสถานที่ค้าขาย (Place) (ค่าเฉลี่ย 2.78) ด้านการกำหนดราคา (Price) (ค่าเฉลี่ย 2.81) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product) (ค่าเฉลี่ย 2.79) และด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) (ค่าเฉลี่ย 2.78)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหา

สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ การวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.37 ดังนี้

ตารางที่ 4.37 ปัญหาการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน
ในจังหวัดนครพนม

n = 194

ประเด็นปัญหา	ไม่เป็นปัญหา (ร้อยละ)	เป็นปัญหา (ร้อยละ)
ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก	142 (73.2)	52 (26.8)
ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว	144 (74.2)	50 (25.8)
ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์	143 (73.7)	51 (26.3)
ด้านการเตรียมดิน	143 (73.7)	51 (26.3)
ด้านวิธีปลูก	144 (74.2)	50 (25.8)
ด้านการจัดการดิน	144 (74.2)	50 (25.8)
ด้านการใส่ปุ๋ย	118 (60.8)	76 (39.2)
ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทนปุ๋ยเคมี	89 (45.9)	105 (54.1)
ด้านการจัดการน้ำ	143 (73.7)	51 (26.3)

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

n = 194

ประเด็นปัญหา	ไม่เป็นปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	เป็นปัญหา จำนวน (ร้อยละ)
ด้านระบบการปลูก	143 (73.7)	51 (26.3)
ด้านการควบคุมวัชพืช	143 (73.7)	51 (26.3)
ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช	141 (72.7)	53 (27.3)
ด้านการเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการนวด	166 (85.6)	28 (14.4)
ด้านการเก็บรักษาผลผลิต	155 (79.9)	39 (20.1)
ด้านการบรรจุ หีบห่อ	168 (86.6)	26 (13.4)
ด้านการปรับปรุงสถานที่ค้าขาย (Place)	104 (53.6)	90 (46.4)
ด้านการกำหนดราคา (Price)	115 (59.3)	79 (40.7)
ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product)	100 (51.6)	94 (48.4)
ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion)	112 (57.7)	82 (42.3)

จากตารางที่ 4.37 พบว่าในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.2) เห็นว่าไม่เป็นปัญหาในการเลือกพื้นที่ปลูก มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 26.8) ที่เห็นว่ายังคงเป็นปัญหา ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าวสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.2) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 25.8) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการเตรียมเมล็ดพันธุ์สมาชิกส่วนใหญ่

(ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการเตรียมดิน สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านวิธีปลูกสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.2) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 25.8) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการจัดการดินสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.2) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 25.8) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการใส่ปุ๋ยสมาชิกประมาณสองในสาม (ร้อยละ 60.8) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทนปุ๋ยเคมี สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.1) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา และสมาชิกที่เหลือ (ร้อยละ 45.9) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการจัดการน้ำสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านระบบการปลูกสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่ามีปัญหา ด้านการควบคุมวัชพืชสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืชสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการเก็บเกี่ยวการลดความชื้นและการนวดสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.6) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 14.4) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการเก็บรักษาผลผลิตสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.9) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการบรรจุ หีบห่อสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.6) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนน้อย (ร้อยละ 26.3) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการปรับปรุงสถานที่ค้าขาย สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 53.6) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนสมาชิกน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 46.4) เห็นว่าเป็นปัญหา ด้านการกำหนดราคา สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.3) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา และน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 40.7) เห็นว่ายังเป็นปัญหา ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.6) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนสมาชิกน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 48.4) เห็นว่าเป็นปัญหา และด้านการส่งเสริมการขาย สมาชิกมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.7) เห็นว่าไม่เป็นปัญหา ส่วนสมาชิกที่เหลือน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 42.3) เห็นว่ายังคงเป็นปัญหา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อเสนอแนะของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.30 ให้ข้อเสนอแนะใน 5 ประเด็น สรุปโดยแยกเป็นข้อย่อย ๆ ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ ของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในจังหวัดนครพนม

n = 194		
ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านการเลือกใช้พันธุ์ข้าว		
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกร เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ	4	18.2
ด้านการจัดการดิน		
-หน่วยงานของรัฐควรมีการฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านการจัดการดิน เช่น การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์คุณภาพของดิน เป็นต้น	2	9.1
ด้านการใส่ปุ๋ยอินทรีย์		
-ควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งโรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน เพื่อดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จำหน่ายแก่สมาชิกในชุมชน	5	22.7
ด้านการป้องกันกำจัดโรคแมลงและศัตรูพืช		
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคและการวินิจฉัยโรคพืชแก่เกษตรกร	5	22.7
ด้านการบรรจุ หีบห่อ		
-หน่วยงานของรัฐควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญด้านการบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เก็บรักษา และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ด้านการจัดการดิน เช่น การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์คุณภาพของดิน เป็นต้น	4	18.2

จากตารางที่ 4.38 พบว่า สมาชิกศูนย์ข่าวชุมชน ร้อยละ 18.2 ให้ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นด้านการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกร เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สมาชิก ร้อยละ 9.1 เสนอแนะให้ศูนย์ข่าวชุมชนควรมีการเชิญเจ้าหน้าที่เกษตร หรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ข้าว เป็นผู้ให้ความรู้ โดยการฝึกอบรมหรือการฝึกปฏิบัติ เพราะจะช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ในด้านการจัดการดิน สมาชิกร้อยละ 9.1 เสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐควรมีการฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านการจัดการดิน เช่น การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์คุณภาพของดิน ด้านการใส่ปุ๋ย สมาชิกร้อยละ 22.7 เห็นว่าควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งโรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน เพื่อดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จำหน่ายแก่สมาชิกในชุมชน และด้านการบรรจุหีบห่อ สมาชิกร้อยละ 18.2 เห็นว่า หน่วยงานของรัฐควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญด้านการบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เก็บรักษา และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นด้านการจัดการดิน เช่น การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์คุณภาพของดิน

